

Katowice, dnia 30.01.2014r.

KMP.575.3.2014.MKI

Raport
przedstawicieli
Krajowego Mechanizmu Prewencji
z wizytacji w Domu Pomocy Społecznej „Kombatant”
w Bytomiu.

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* [dalej: OPCAT], przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku z dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 7 – 8 listopada 2013 r. do Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu, mieszczącego się przy ul. Stolarzowickiej 33 (zwanego dalej: DPS, Domem, placówką) udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (zwanego dalej: KMP lub Mechanizmem): Wojciech Sadownik, Michał Kleszcz (prawnicy), Magdalena Filipiak (prawnik, psycholog) oraz Karolina Goral (pedagog resocjalizacyjny).

Przedstawiciele Mechanizmu sprawdzili na miejscu sposób przestrzegania praw mieszkańców DPS, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowy z panią Jolantą Lesiczką - dyrektorem placówki;

- dokonano oglądu budynków mieszkalnych, w tym: pokoi mieszkańców, sal dziennego pobytu, pracowni terapeutycznych, pomieszczeń przeznaczonych do fizykoterapii, jadalni, stołówki, gabinetu diagnostyczno – zabiegowego, kaplicy, terenu wokół budynku;
- przeprowadzono w czasie oglądu pomieszczeń placówki rozmowy z mieszkańcami oraz personelem DPS, a także indywidualne rozmowy z losowo wybranymi mieszkańcami Domu;
- poddano analizie wybraną dokumentację dostępną na miejscu, m.in. książkę raportów pielęgniarskich, losowo wybrane akta osobowe mieszkańców, indywidualne programy wsparcia, zeszyt skarg i wniosków, kronikę Domu.

W toku wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną oraz użyto dalmierza do pomiaru powierzchni niektórych pomieszczeń.

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji poinformowali dyrektor DPS o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali jej uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano:

- Statut Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu;
- Regulamin Organizacyjny oraz Regulamin dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu;
- decyzję Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/13/09 z dnia 26 października 2009 r., zezwalającą na prowadzenie przez Miasto Bytom Domu Pomocy Społecznej „Kombatant”;
- sprawozdanie z wizytacji przeprowadzonej w dniu 18 grudnia 2012 r. przez sędziego Sądu Rejonowego w Bytomiu;
- protokół kontroli przeprowadzonej przez inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniach 23 września – 4 października 2013 r.;
- wykazy imprez kulturalnych organizowanych dla mieszkańców DPS w latach 2012 i 2013;
- regulamin przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych należących do mieszkańców;

- wykaz realizowanych programów szkoleniowych oraz praktyk zawodowych personelu DPS;
- standardy postępowania dotyczące: stosowania środków przymusu bezpośredniego, spożywania alkoholu przez mieszkańców, postępowania w sprawie depozytów pieniężnych, wartościowych i zakupów dokonywanych dla mieszkańców DPS;
- oświadczenia dyrektora Domu dotyczące: form aktywizacji mieszkańców, korzystania przez mieszkańców z biblioteki, prania i suszenia odzieży mieszkańców.

2. Charakterystyka placówki

Wizytowany przez przedstawicieli Mechanizmu DPS jest jednostką organizacyjną Miasta Bytom utworzoną w 1986 roku na mocy porozumienia Prezesa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Wojewody Katowickiego. Placówka funkcjonuje na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/13/09 z dnia 26 października 2009 r. Dom przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku.

Organem prowadzącym Dom jest Miasto Bytom, natomiast nadzór nad jego działalnością sprawuje Prezydent Miasta Bytom.

3. Legalność pobytu

Dom przeznaczony jest dla 128 osób. W dniach wizytacji przebywało w nim 128 mieszkańców (101 kobiet i 27 mężczyzn), w tym: 3 osoby w wieku 61 – 64 lat, 13 osób w wieku 65 – 74 lat, 17 osób w wieku 75 – 79 lat oraz 95 osób powyżej 80 roku życia. Wśród mieszkańców 1 osoba była ubezwłasnowolniona całkowicie, a 1 została umieszczona w DPS na mocy postanowienia sądu. Około 30 % mieszkańców Domu stanowią kombatanci, przyjmowani na preferencyjnych zasadach.

Mieszkańcy kierowani są do DPS na własną prośbę, na wniosek ich rodzin, opiekunów prawnych i na podstawie postanowień sądowych. Analiza wybranych akt osobowych mieszkańców (w tym akt mieszkanki przebywającej w DPS na mocy postanowienia sądu oraz akt mieszkanki ubezwłasnowolnionej całkowicie) nie ujawniła nieprawidłowości w zakresie legalności pobytu.

4. Personel

Według wykazu pracowników Domu Pomocy Społecznej w Bytomiu, w dziale opiekuńczym placówki zatrudniono: 8 pielęgniarek/starszych pielęgniarek, 19 opiekunów/młodszych opiekunów/starszych opiekunów (w tym 2 mężczyzn), 11 pokojowych (w tym 1 kobietę), 2 osoby pełniące funkcje pracowników socjalnych, 3 starszych fizjoterapeutów, 2 starszych instruktorów terapii zajęciowej.

Placówka nie zatrudnia psychologa. Dyrektor DPS poinformowała wizytujących, że w przeszłości był on zatrudniony, jednak mieszkańcy nie wyrażali zainteresowania korzystaniem z jego pomocy. Każdy z mieszkańców ma możliwość kontaktu z psychologiem wchodzącym w skład zespołu, który na podstawie umowy zawartej z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „San – Med” w Mysłowicach świadczy opiekę paliatywną wobec osób chorych onkologicznie. Na życzenie mieszkańca możliwe jest również skorzystanie z pomocy psychologa zatrudnionego w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Sigma – Bi” w Bytomiu.

Spośród szkoleń, w których personel placówki uczestniczył w latach 2012 i 2013, ujętych w przekazanym przedstawicielom KMP wykazie, wymienić należy: stosowanie przymusu bezpośredniego – kontakt z osobami psychicznie chorymi; prawa mieszkańców domów pomocy społecznej; sposoby prowadzenia terapii oraz metody pracy z mieszkańcami; choroba Alzheimera jako nieznaną chorobą wywołującą lęk i niepokój; metody i techniki aktywizacji oraz kształtowania motywacji podopiecznych; sytuacje trudne w pracy pracownika pomocy społecznej; metody pracy z podopiecznymi cierpiącymi na deficyt pamięci; jakość życia w starości; wypalenie zawodowe – sposoby radzenia sobie ze stresem; zabiegi pielęgnacyjne w zależności od stanu podopiecznego; skuteczna komunikacja interpersonalna w pracy opiekunów i pielęgniarek w DPS. Przedstawiciele KMP pozytywnie ocenili ofertę szkoleniową adresowaną do pracowników placówki.

Rolą zatrudnionych w DPS pracowników socjalnych jest między innymi: przyjęcie nowych mieszkańców do DPS, pomoc mieszkańcom w realizacji spraw prywatnych i urzędowych, rozwiązywanie i łagodzenie problemów interpersonalnych,

prowadzenie dokumentacji mieszkańców, organizowanie pogrzebów mieszkańców w przypadku braku rodziny, odwiedzanie ciężko chorych mieszkańców przebywających w szpitalach.

W okresie dwóch lat poprzedzających wizytację przedstawicieli KMP nie toczyły się w stosunku do pracowników postępowania sądowe ani dyscyplinarne, związane z naruszeniem praw mieszkańców.

5. Traktowanie

W ocenie pracowników KMP, atmosfera panująca w Domu w trakcie wizytacji była bardzo dobra. W postępowaniu członków personelu widoczny był bardzo przyjazny i życzliwy stosunek do mieszkańców, którzy (zarówno podczas rozmów indywidualnych, jak i rozmów przeprowadzonych podczas oglądu DPS) wielokrotnie podkreślali, iż mogą liczyć na ich pomoc.

W okresie dwóch lat poprzedzających wizytację przedstawicieli KMP w DPS w Bytomiu nie stosowano wobec mieszkańców środków przymusu bezpośredniego (placówka posiada opracowaną procedurę stosowania wymienionych środków).

W trakcie przeprowadzonych rozmów, jedna z mieszkanki Domu zgłosiła, że nikt z personelu DPS nie zareagował na fakt, że przy użyciu sygnalizacji przyzywowej starała się w godzinach nocnych wezwać pomoc z powodu bólu serca. Poinformowała również wizytujących, że w przyszłości, w przypadku wystąpienia podobnego zdarzenia nie będzie korzystała z wymienionej sygnalizacji. W związku z powyższym, przedstawiciele KMP zalecają dyrektor DPS przypomnienie podlegającym jej pracownikom o konieczności każdorazowego reagowania na wezwania mieszkańców Domu.

W Domu sprawnie funkcjonuje samorząd mieszkańców. Zadania realizowane przez jego członków, wybieranych w drodze wyborów, w których mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy, zostały precyzyjnie podzielone przez nich samych (reprezentacja mieszkańców w kontaktach zewnętrznych, kwestie techniczne związane z funkcjonowaniem w domu, sprawy żywienia, kwestie religijne).

Mieszkańcom umożliwia się posiadanie własnych zwierząt (kilkoro mieszkańców posiada własne koty).

Raz w miesiącu odbywają się spotkania dyrektora z mieszkańcami Domu, podczas których omawiane są istotne dla nich problemy. Oprócz tego dyrektor przyjmuje mieszkańców również w poniedziałki w godzinach od 13:00 do 15:00, a także każdorazowo w razie zgłaszanej potrzeby. W trakcie przeprowadzonych z mieszkańcami rozmów wizytujący odnotowali liczne głosy świadczące o bardzo dużym zaangażowaniu dyrektora DPS w rozwiązywanie ich problemów.

6. Dyscyplinowanie

Przedstawiciele KMP w trakcie przeprowadzonych z mieszkańcami oraz personelem placówki rozmów nie odnotowali informacji świadczących o przypadkach dyscyplinowania mieszkańców.

Zgodnie ze Standardem nr DO/7, dotyczącym spożywania alkoholu przez mieszkańców DPS, w Domu dopuszcza się spożywanie alkoholu w ilości konsumpcyjnej, niezagrożącej zdrowiu i życiu mieszkańców. Mieszkańcy mogą spożywać alkohol w swoich pokojach, zabronione jest natomiast spożywanie go w miejscach publicznych, takich jak hol, korytarze, jadalnia. Zastrzeżenie wizytujących wzbudził fakt, że zgodnie z pkt. 4 wymienionego standardu, w przypadku nadużywania przez mieszkańców alkoholu stosowane jest upomnienie przez dyrektora DPS oraz upomnienie przez samorząd mieszkańców. Mając na uwadze, że w ocenie wizytujących, upomnienie stanowi formę kary, a w przypadku domów pomocy społecznej brak jest podstaw prawnych do stosowania kar wobec mieszkańców, zaleca się usunięcie tego przepisu z treści Standardu nr DO/7.

W przypadku zakłócania porządku przez osoby nadużywające alkoholu, personel zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia dyrektora DPS, może również wezwać Policję (dyrektor Domu poinformowała wizytujących, że w ciągu dwóch lat poprzedzających wizytację nie było takiej konieczności).

7. Prawo do ochrony zdrowia

W opinii przedstawicieli KMP, prawo do ochrony zdrowia mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Bytomiu jest przestrzegane. Na terenie DPS przyjmują: lekarz pierwszego kontaktu, oddelegowany do pracy w placówce przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Med. 8 Miechowice”, neurolog, a także raz w miesiącu – psychiatra. Opieka stomatologiczna jest świadczona w przychodniach znajdujących się nieopodal placówki.

Placówka dysponuje dwoma samochodami, co w razie potrzeby umożliwia wygodne transportowanie mieszkańców do placówek opieki zdrowotnej.

8. Prawo do informacji

Przed przybyciem do Domu, pracownik socjalny przeprowadza z mieszkańcem wywiad, w trakcie którego uzyskuje informacje o jego aktualnej sytuacji, a także informuje go o zasadach pobytu w DPS oraz jego funkcjonowaniu, odpłatności za pobyt, warunkach urlopowania i odwiedzin, zajęciach terapeutycznych i kulturalnych. Przyszłym mieszkańcom DPS umożliwia się także zapoznanie z pomieszczeniami placówki przed zakwaterowaniem w niej. Osoba nowo przybyła zostaje zapoznana z jej prawami i obowiązkami oraz regulaminem placówki - fakt zapoznania się z nimi potwierdzany jest podpisem. Informuje się także mieszkańca o dostępnych formach kontaktu z rodziną i znajomymi, możliwością korzystania z poszczególnych urządzeń stanowiących wyposażenie Domu oraz prawie i sposobie wyboru pracownika pierwszego kontaktu.

Na tablicach informacyjnych wywieszono Statut i Regulamin DPS. Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji stoją na stanowisku, że pożądanym z punktu widzenia realizacji prawa do informacji jest umieszczenie na tablicach informacyjnych również adresów instytucji, do których mieszkańcy mogliby zwracać się w sytuacji naruszenia ich praw - Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Pacjenta, sędziego rodzinnego czy Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

9. Prawo do kontaktów ze światem zewnętrznym

Mieszkańcy Domu bez ograniczeń mogą poruszać się po budynku i ogrodzie DPS, a także poza terenem placówki (za wyjątkiem mieszkanki ubezwłasnowolnionej, której stan psychofizyczny na to nie pozwala).

W Domu nie ma ograniczeń rozmów telefonicznych (istnieje możliwość korzystania z telefonu DPS, część mieszkańców posiada również własne telefony komórkowe).

Mieszkańcy DPS mogą być odwiedzani każdego dnia, a swoich gości mogą przyjąć w zajmowanym przez siebie pokoju, w świetlicy lub w ogrodzie. Wyodrębniono również pokój gościnny, w którym, w razie potrzeby, odwiedzający mogą przenocować.

Korespondencja mieszkańców DPS nie jest w żaden sposób nadzorowana ani cenzurowana przez personel, nie ma również żadnych ograniczeń dotyczących jej wysyłania.

10. Prawo do dysponowania własnością

Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 2651,90 zł. Zgodnie z ustawą, 70% dochodu (renta, emerytura, zasiłek), mieszkaniec przeznacz na odpłatność za pobyt, a 30% pozostaje do jego dyspozycji.

Zgodnie z Preambułą *Regulaminu przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych należących do mieszkańców DPS* (dalej: Regulamin przechowywania), mieszkańcom zdolnym do czynności prawnych zalecane jest otwarcie rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego. Mieszkańcy mogą również upoważnić inne osoby do pomocy w gospodarowaniu swoimi środkami pieniężnymi, poprzez wypełnienie i podpisanie druku upoważnienia, stanowiącego załącznik nr 1 do Regulaminu przechowywania.

Zgodnie z § 2 i 3 Regulaminu przechowywania, środki płatnicze deponowane są na koncie sum depozytowych, przedmioty wartościowe małowabarytowe przechowywane są w sejfie ogniotrwałym, a decyzja o przechowywaniu przedmiotów wartościowych wielkogabarytowych (np. antyki, cenny sprzęt RTV, samochody) podejmowana jest na wniosek mieszkańca przez dyrektora Domu oraz powoływany w tym celu zespół. Zgodnie z § 4 Regulaminu przechowywania, depozyty pieniężne tworzone są ze świadczeń emerytalno – rentowych, innych świadczeń mieszkańców oraz z wpłat dokonywanych przez mieszkańców i ich rodzin. Wypłaty z konta depozytowego dokonywane są na wniosek mieszkańca, opiekuna prawnego, pracownika upoważnionego na podstawie decyzji mieszkańca.

11. Oddziaływania kulturalne

Spośród organizowanych na terenie placówki imprez rekreacyjnych i kulturalnych, zorganizowanych od początku 2012 r. do dnia wizytacji, wymienić należy: jasełka, doroczny integracyjny bal karnawałowy, spotkania kolędowe, kolację wigilijną, imprezy plenerowe w ogrodzie, zabawę andrzejkową, liczne uroczystości patriotyczne (np. akademie z okazji: Święta Niepodległości, Święta 3 Maja, Dnia Wojska Polskiego, spotkania kombatanckie z okazji rocznic wybuchu i zakończenia II wojny światowej, Dzień Weterana), wyjścia do: kin, teatrów, opery, na zabawy karnawałowe do zaprzyjaźnionych DPS-ów, do miejsc pamięci narodowej, wyjazd do Ustronia na Dzień Osób Starszych, pielgrzymki do sanktuariów w Łagiewnikach oraz Częstochowie.

12. Oddziaływania terapeutyczne

W Domu prowadzone są następujące warsztaty terapii zajęciowej: malarskie, tkackie, hafciarskie, kulinarne, szydełkowanie, wyklejanie. Organizowane są również zajęcia oparte na biblio- oraz poezjoterapii, wizualizacji, relaksacji, a także zajęcia prowadzone w ramach fizjoterapii.

W stosunku do każdego z mieszkańców Domu prowadzi się indywidualny plan wsparcia. Sposób prowadzenia wymienionych planów został pozytywnie oceniony przez wizytujących z uwagi na ich szczegółowość w określaniu zadań

do zrealizowania w ramach terapii, jej przebiegu oraz ewaluacji postępów pacjenta. Wszystkie analizowane plany zostały założone w okresie 6 miesięcy od przybycia pacjentów do Domu. Pomimo pozytywnej oceny prowadzenia opisanej dokumentacji, przedstawiciele Mechanizmu zwrócili uwagę na brak podpisu mieszkańca, świadczącego o opracowywaniu planu z jego udziałem, dlatego też zalecają oni wprowadzenie takiej praktyki.

13. Warunki bytowe

W skład DPS wchodzi budynki: główny, mieszkalny oraz socjalny. Budynek mieszkalny, wyposażony w windy, składa się z czterech kondygnacji. Warunki bytowe zapewnione mieszkańcom zostały bardzo pozytywnie ocenione przez wizytujących.

Mieszkańcy DPS zakwaterowani są w pokojach 1-, 2- i 3- osobowych, których powierzchnia odpowiada wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012, Nr 964). Pokoje te, ze względu na sposób adaptacji, można porównać do niewielkich mieszkań. Mieszkańcy pokoi na piętrach 1 i 2 mają do dyspozycji aneksy kuchenne oraz przeznaczone wyłącznie dla ich potrzeb łazienki, natomiast na piętrze 3, gdzie pokoje nie dysponują aneksami kuchennymi, wyodrębniono pomieszczenie kuchenne. Dom zapewnia wyposażenie pokoi w niezbędne umeblowanie. Wizytujący pozytywnie ocenili fakt, że § 4 ust. 3 *Regulaminu dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu* (dalej *Regulamin*) zawiera wykaz elementów wyposażenia pokoju, do którego otrzymania mieszkańiec ma prawo (tapczan lub łóżko, szafa ubraniowa, stół, ława, krzesła, fotele, zastony, szafki kuchenne), ponieważ wprowadzenie tego przepisu w sposób jasny określa przysługujące mieszkańcom elementy umeblowania. Ustęp 3 Regulaminu wprowadza natomiast uprawnienie do wyposażenia przez mieszkańców pokoi (...) *we własne meble i inne przedmioty pod warunkiem, że nie spowoduje to nadmiernego zagęszczenia powierzchni mieszkalnej i nie ograniczy takiego samego prawa współmieszkańca.*

W każdym pokoju, przy każdym z łóżek, umiejscowiono przyciski sygnalizacji przyzywowej. Pokoje mają również dostęp do balkonów.

Wszystkie łazienki zostały wyposażone w uchwyty przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością ruchową, prysznice bezbrodzikowe oraz rozkładane krzeselka prysznicowe.

Pokoje dziennego pobytu wyposażono w meble wypoczynkowe (kanapy, fotele i stoliki). Duże wrażenie na wizytujących wywarł również zabudowany szklanymi ścianami ogród zimowy, w którym mieszkańcy mogą wypoczywać również w chłodniejsze dni.

Pracownicy Mechanizmu pozytywnie ocenili wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do fizjoterapii (sala gimnastyczna, gabinety: masażu, hydroterapii, fizykoterapii).

W DPS funkcjonuje punkt biblioteczny, czynny dwa razy w tygodniu. W skład księgozbioru wchodzi ok. 4 000 wolumenów, z czego ok. 1000 stanowi własność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu, a pozostałe zostały przekazane jako dary mieszkańców oraz pracowników Domu, a także mieszkańców dzielnicy, w której znajduje się DPS. Mieszkańcom udostępnia się również prasę codzienną.

Mieszkańcy DPS otrzymują trzy posiłki: śniadanie, obiad, i kolację. Oprócz tego, zgodnie z § 4 ust. 17 *Regulaminu*, w DPS są dostępne (...) podstawowe produkty żywnościowe (chleb, masło, dżem, miód, napoje: kawa, herbata). Mieszkańcy spożywają posiłki w jadalni lub też zabierają je do pokoi mieszkalnych. Osoby, z którymi przeprowadzono rozmowy, w większości pozytywnie oceniły zarówno walory smakowe jak i zróżnicowanie otrzymywanych potraw – odnotowano tylko jeden głos świadczący o niezadowoleniu mieszkańca z rodzajów spożywanych wędlin.

Palenie tytoniu odbywa się w wydzielonej palarni.

Pranie odzieży mieszkańców oraz pościeli wykonywane jest w znajdującej się DPS pralni.

Dom otoczony jest rozległym terenem zielonym, którego zagospodarowanie (m.in. skwery roślinne o nazwach patriotycznych, elementy wystroju zaczerpnięte z kultury japońskiej) wywarło pozytywne wrażenie na wizytujących.

14. Prawo do praktyk religijnych

Wśród mieszkańców DPS w Bytomiu w dniach wizytacji nie było przedstawicieli wyznań innych niż rzymskokatolickie.

Posługę duszpasterską w Domu, w ramach zawartego porozumienia, sprawują księża z Parafii pod wezwaniem Bożego Ciała w Bytomiu. Msze święte odbywają się w kaplicy DPS w niedziele i święta, a także, na życzenie poszczególnych mieszkańców, z okazji urodzin, rocznic śmierci osób bliskich itp. Wizytujący pozytywnie ocenili fakt transmitowania przez placówkę mszy świętych do pokoi mieszkańców (obraz i dźwięk), z uwagi na fakt, iż wielu z nich to osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.

15. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT, przedstawiciele KMP zalecają:

I. Dyrektorowi placówki:

1. zwrócenie uwagi personelowi na konieczność każdorazowego reagowania na wezwania dokonywane przez mieszkańców przy użyciu sygnalizacji przyzywowej;
2. zmianę standardu nr DO/7 dotyczącego spożywania alkoholu przez mieszkańców DPS poprzez usunięcie z jego treści pkt. 4, wprowadzającego kary upomnień przez dyrektora oraz samorząd mieszkańców w stosunku do osób nadużywających alkoholu;
3. wywieszenie w ogólnodostępnych miejscach adresów instytucji stojących na straży praw człowieka, m.in. sędziego rodzinnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Pacjenta, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka;

4. wprowadzenie zasady podpisywania przez mieszkańców indywidualnych planów wsparcia w celu właściwego dokumentowania udziału w ich opracowywaniu.